

Bakgrunn

Menneskelig mangfold gir mangfoldig læring. En læringsstil sier noe om hvordan man lærer og om ulike måter å lære på. Læringsstiler er i større og mindre grad både individuelle og varige. En hovedutfordring for enhver lærer er å kunne variere opplegget i klassen slik at det er mulig å differensiere ut fra den enkeltes læringsbehov og læringsstil.

Deltakerne i norskopplæringen er voksne, kommer fra hele verden og fra forskjellige pedagogiske tradisjoner. Noen er ikke vant til skole i det hele tatt. Forskjellene i bakgrunn i tillegg til at de, som alle andre, har individuelle læringsstiler, gjør det ekstra viktig å være oppmerksom på læringsstiler. Undervisningen må være tilstrekkelig variert for at alle skal få en opplæring tilpasset egne forutsetninger.

I de senere år har ekteparet Dunn & Dunn hatt flere kurs om læringsstiler i Norge, derfor er deres hovedtanker kjent for mange. Andre forskere og pedagoger har arbeidet med beslektede emner. Se også artikkelen til Howard Gardner og Colin Rose.

Definisjon

En læringsstil defineres som:

"Hvordan den enkelte konsentrer seg og absorberer, bearbeider og beholder ny og vanskelig informasjon¹."

Fokus ligger altså på hvordan vi tilegner oss *ny og vanskelig* informasjon.

5 grunntanker

Teorien om læringsstiler kan oppsummeres i 5 teoretiske grunntanker:

- De fleste kan lære.
- Ulike læringsmiljøer, materiell og oppgaver responderer til ulike sanspreferanser og gir ulike læringsstiler.
- Ulike mennesker har ulike sterke sider.
- Når opplæringen er tilrettelagt mht til deltakernes preferanser, oppnår de bedre resultater².

(Les mer om dette på: <http://www.learningstyle.com>)

Global eller analytisk?

Lærer du best gjennom en helhetlig tilnærming, eller trinnvis, bit for bit? De globale lærer best ved å gå fra helheten til detaljene, fra oversikt til detaljnivå. Eksempel på en global tilnærming er når deltakerne vil starte med en oversikt over det grammatiske systemet i norsk først, før de går inn for å lære substantivbøyingen.

Lærerne analytiske – deltakerne globale

¹ Dunn & Dunn, 1992

² Jensen, 2004:23

Elever i grunnskolen er oftest globale. Men lærerne bruker ofte en analytisk stil når de underviser. Vi lærer analytisk tankegang på skolen. Deltakere med liten eller ingen skolegang vil oftest være globale.

De analytiske foretrekker steg for steg i en meningsfull rekkefølge, for eksempel ved å lære en framgangsmåte i matematikk. De fleste lærer på begge måter, men foretrekker den ene.

Norsk pedagogikk står i en analytisk tradisjon

Den pedagogiske tradisjonen i Norge er hovedsaklig analytisk. Det ser vi i uttrykk som å "bygge stein på stein", "lære å krype før en kan gå" med flere. Vi lærer analytisk tenkning på skolen.

For deltakere med liten eller ingen skolebakgrunn vil fokus på detaljer ofte føre til at de mister oversikten og ikke kan orientere seg. Det er fordi de ikke har knagger å henge detaljene på. Da er det nødvendig med en global tilnærming først, og så en analytisk senere.

4 sansepreferanser – også kalt læringsstiler

Auditiv

Auditiv personer liker å lære ved å lytte. Hvis du husker ca 75 % av innholdet i en 45 minutters forelesning, er du en auditiv type. Muntlig fortelling, paneldebatt og spørreleker er egnede aktiviteter for auditive.

Visuell

Visuelle personer husker best det de har lest og sett på bilder. De visuelle liker tegneserier, grafer, matriser, bilder, fotografier, film med mer.

Taktil

Taktile personer liker å ta og føle på ting. De foretrekker ofte pc. De taktile personer er ofte flinke med hendene. De liker forming, baking, tegning, "mekking" med mer.

Kinestetisk

Kinestetiske personer liker å være i bevegelse når de lærer. De bruker kroppen aktivt som erfaringsmedium. Gymnastikk, ekskursjoner, drama og musikk er velegnet for kinestetikere.

Mer effektiv opplæring

Opplæringsloven³ sier at alle har rett til tilpasset opplæring. Det betyr at alle deltakere skal ha utbytte av opplæringen. Undersøkelser viser at det ikke alltid er slik. Når lærerne har kunnskap og bevissthet om deltakernes læringsstiler, kan det bidra til at deltakerne lærer mer effektivt.

Konsekvenser for opplæringen

Hvordan kan vi drive opplæring når vi ikke vet hvordan deltakerne lærer? Vi bør tidlig kartlegge deltakernes læringsstiler for å bedre møte deres behov.

Læreren bør også analysere sin egen læringsstil. På hvilken måte underviser hun? Når nytt stoff presenteres, er det viktig at deltakerne får møte det i den "kanalen" de er sterkest⁴.

Materiell

Dunn & Dunn har utviklet mye eksempelmateriell til bruk i opplæringen. Undervisningsmaterialet brukes for deltakere med ulike læringsstiler, men innenfor samme tema. De skiller mellom 3 typer av materiell:

- **CAP** – kontraktaktivitetspakke: perm med kontrakt for arbeidet, klare mål, varierte oppgaver
- **PLS** – programlæringssekvens: "bok"/ramme om emnet, deltakerne kan fylle inn svar direkte med vannløselig tusj
- **MIP** – multiinstruksjonspakke: kasse med ulike aktiviteter knyttet til emnet

Vil du vite mer?

Informasjonen over baserer seg i hovedsak på Rut Jensens bok *Å mestre mangfoldet. En bok om læringsstiler*, Damm, 2004

Litteratur

Dunn, R. (1999): *How Do We Teach Them if we Don't Know How They Learn?*

Dunn, R. o& Dunn, K (1999): *The Complete Guide to the Learning Style Inservice System*

Dunn, R. (2003b): *The Dunn and Dunn Learning-Style Model and its Theoretical Cornerstone*

Jensen, Rut (2003) *Ulike læringsstiler*, Bokklubben bedre skole

Jensen, R (2004): *Å mestre mangfoldet. En bok om læringsstiler*

Nettsteder

³ UFD 2003

⁴ For diagnostisering av læringsstil: www.building-excellence.com (bestilling av test for voksne)

www.læringsstilsenter.net

www.norges.læringsstilsenter.no

www.milliskien.net (prosjektet har fokus på læringsstiler)

Foregangsskoler

Teoriene til Dunn og Dunn er mye brukt i familielæringsprosjekter i regi av

LLU+ ved South Bank University: www.lsbu.ac.uk/lluplus /

www.languagetrainingsolutions.com

I Norge har flere barne- og ungdomsskoler prøvd metodene:

Stathelle barneskole i Bamble

Bjørnemyr skole i Nesodden

Fjellstrand skole på Nesodden

Skotfoss skole i Skien

Hvalstad skole i Asker

Risenga ungdomsskole i Asker

Gerhard Schönings skole i Trondheim (erfaringer med minoritetsspråklige)